

Asia: VN/36703/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi metsälain ja luonnonsuojelulain 70 ja 82 § muuttamisesta

Pykäläkohtainen lausunto

Metsälain 10 c § Metsän hoitamisen ja käyttämisen rajoitukset linnuston huomioon ottamiseksi

Metsätalous on keskeinen luonnon monimuotoisuutta kaventava ja uhkaava tekijä. Myös useiden metsälintulajien pesimäkannat ovat pienentyneet ja osa lajeista on luokiteltu uhanalaisiksi, koska metsätaloustoimet ovat vähentäneet lajien tarvitsemien elinympäristöjen määrää ja heikentäneet niiden laatua. Siksi kaikki toimet, joilla pyritään hillitsemään metsätalouden kielteisiä vaikutuksia lintuihin, ovat kannatettavia.

Hallituksen esityksen ensimmäisen momentin mukaan metsän hakkaajan on arvioitava alueen linnustoa ka toteutettava sen perusteella asianmukaiset ennalta ehkäisevät toimenpiteet. Tältä osin jää epäselväksi, miten arviointi on tehtävä ja asianmukaiset toimenpiteet ovat. Jo lakitekstissä olisi hyvä antaa yleiset periaatteet arvioinnista ja määriteltävä vähintään yleisellä tasolla tarvittavat toimenpiteet. Arviointi vaatii koko hyvää lintujen lajien ja niiden ekologian tuntemusta tai selkeitä metsän rakenteeseen liittyviä indikaattoreita, joihin arvio voidaan perustaa.

Jyväskylän yliopisto esittää, että toisen momentin mukainen puunkorjuun kieltä on syytä laajentaa kaikkiin reheviin metsiin valtapuulajista riippumatta. Lehikoinen ym. artikkeli selvästi osoittaa, että myös havupuuvaltaisissa sekametsissä lintujen runsaus on samalla korkealla tasolla kuin lehtipuuvaltaisissa metsissä. Ei siis ole mitään tutkimukseen perustuvaan syytä rajata kieltä vain lehtipuuvaltaisiin metsiin, korpiin ja rantametsiin.

Kolmannen momentin mukainen velvoite säästää 2 momentissa määriteltynä ajanjaksoina edellisen puusukupolven isot haavat, kolopuut sekä pysty- ja maalahopuut on selkeä parannus lakiin. Jyväskylän yliopisto ehdottaa kolmanteen momenttiin kuitenkin kahta muutosta.

Ensinnäkin säästövelvoite tulisi kirjoittaa muotoon ” Puunkorjuun yhteydessä on lisäksi 2 momentissa määriteltyinä ajanjaksoina säästettävä edellisen puusukupolven isot haavat, KAIKKI kolopuut sekä KAIKKI pysty- ja maalahopuut”, jotta vältytään tulkinnalta, että säästämisvelvoite koskisi vain isoja kolo- tai lahopuita.

Toiseksi yliopisto katsoo, että lakimuutoksen vaikuttavuus kasvaisi huomattavasti, jos velvoite laajennettaisiin koskemaan ajankohdasta riippumatta kaikkia hakkuita varsinkin kolopuiden sekä pysty- ja maalahopuun osalta. Tällä muutoksella olisi vähäinen taloudellinen vaikutus mutta mahdollisesti suuri vaikutus luonnon monimuotoisuuteen laajasti.

Viite: Lehikoinen, A., Sirkiä, P. & Tirri, I.-S. 2016. Yleisten lintujen runsaus suhteessa elinympäristöjen piirteisiin. Linnut-Vuosikirja 2016: 54-67.

Metsälain 14 § Metsänkäyttöilmoitus

Muutos on tarpeellinen ja perusteltu. Lintujen pesimäaikaan suoritettavien hakkuiden hakkuuilmoitukseen on hyvä velvoittaa lisättäväksi tieto siitä, miten linnuston arviointi on tehty tai tullaan tekemään ja mitkä ovat ne asianmukaiset ennaltaehkäisevät toimenpiteet, joita on tehty tai tullaan tekemään.

Metsälain 18 § Metsärikos ja metsärikkomus

Ei lausuttavaa.

Luonnonsuojelulain 70 § Eläinlajien rauhoitus

Ei lausuttavaa.

Luonnonsuojelulain 82 § Yleispoikkeus eräistä rauhoitussäännöksistä

Jyväskylän yliopisto katsoo, että lakia ei ole syytä muuttaa esitetyllä tavalla. Esityksen mukainen muutos olisi selvä heikennys lajien suojeluun, koska se sallii käytännössä lähes aina poikkeamisen häirintä- ja vahingoittamiskiellosta. Poikkeaminen on hallituksen esityksen mukaan sallittua, jos siitä ei aiheudu haittaa uhanalaisen tai harvalukuisen lajin lisääntymiselle tai lintulajin kannan tyydyttävän tason ylläpitämiselle. Lajin kannan tyydyttävän tason määrittelyä ei ole tehty. Otetaan esimerkiksi uhanalaiseksi määritelty laji, hömötiainen, joka uhanalaisuudestaan huolimatta ei ole harvinainen vaan voimakkaasti taantunut. On ilmeistä, ettei voida osoittaa yksittäisen hakkuun aiheuttavan haittaa lajin kannan tyydyttävän tason säilyttämiselle. Tilanne muuttuu, kun otetaan huomioon, että pesintäaikaisten metsähakkuiden pinta-ala on vuosittain yli 2000 km². Hömötiaisia pesii Suomen metsissä noin 550,000 paria. Lajin tiheys keskimäärin on 2-6 paria / km², joten pesintäaikaisten hakkuiden kohteeksi joutuu 4000 – 12000 pesää joka vuosi. Jos yksi pesintä tuottaa keskimäärin 5 poikasta, joka syksy hömötiaiskanta on hakkuiden takia mahdollisesti 20000-60000 yksilöä (2-6 %) pienempi kuin ilman hakkuita. Tätä voidaan jo pitää merkittävänä haittana uhanalaisen lajin lisääntymiselle ja tyydyttävän tason ylläpitämiselle.

Esityksen vaikutukset

Miten arvioitte esityksen vaikutuksia (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)?

-

Muita huomioita

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Havila Marjo
Jyväskylän yliopisto